

1 Koje su vrste rokova važne za građanske postupke?

Vrijeme ima posljedice u pravnom svijetu. Na pravne situacije u građanskim stvarima utječu i ograničavaju ih dvije različite vrste rokova: građanski i postupovni. Na rokove se primjenjuju posebna pravila i načini izračuna ovisno o tome jesu li materijalni ili postupovni.

Ako nije izričito propisano drugačije, rokovi propisani zakonom građanski su rokovi.

U pogledu rokova u građanskim stvarima, u portugalskom se zakonodavstvu posebno upućuje na zastaru, propuštanje rokova i nekorištenje pravom (članak 298. Građanskog zakona).

Pravo na pozivanje na rok zastare nastaje kad nositelj određenog prava nije ostvario to pravo u zakonskom roku, uz uvjet da je pravo dostupno njegovu nositelju i da nema zakonom propisanih izuzeća. Važnost sigurnosti i stabilnosti pravnih odnosa potvrđuje se na način da prava nije moguće beskonačno ostvarivati. Na rok zastare mora se pozvati osoba koja od njega ima koristi. Sud se prema vlastitom nahođenju ne može pozvati na rok zastare.

U strogom smislu istek razdoblja znači prestanak prava ili pravne situacije nakon isteka određenog razdoblja, bez retroaktivnog učinka.

Ako je istek roka utvrđen u stvarima na koje stranke ne utječu, sud će ga odrediti prema vlastitom nahođenju i može se tvrditi u bilo kojoj fazi postupka. Ako je utvrđen u stvarima na koje stranke utječu, potrebno ga je navesti na sudu ili izvan suda kako bi proizvodio učinke.

Nekorištenje pravom znači neostvarivanje prava na potpuno ili djelomično korištenje nečim, odnosno uživanje prednosti ili gospodarskih koristi u zakonskom roku. Posljedica je gašenje predmetnog prava.

Sud se ne može prema vlastitom nahođenju pozivati na nekorištenje.

Postupovni rokovi propisani su zakonom kako bi imali određeni učinak na predmet (na primjer, rokovi za pokretanje postupka ili za prigovore) i mogu biti minimalni ili obavezni.

Svrha je minimalnih rokova odgoditi mogućnost izvršenja nekog čina na određeno vrijeme ili odgoditi početak određenog razdoblja.

Ako je obvezni rok u skladu s minimalnim rokom, dva se razdoblja računaju kao jedno.

Postupovni rok može se utvrditi zakonom ili sudskim nalogom.

2 Popis različitih dana koji su u skladu s Uredbom (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. predviđeni kao neradni dani.

U skladu s navedenom Uredbom, neradni su dani u Portugalu:

1. siječnja, Veliki petak, 25. travnja, 1. svibnja, 10. lipnja, 15. kolovoza, 8. i 25. prosinca.

3 Koja se opća pravila primjenjuju na vremenska ograničenja za različite građanske postupke?

Opće je pravilo u portugalskom građanskom postupovnom pravu da stranke imaju rok od 10 dana za podnošenje akta ili pokretanje sudskog postupka, traženje proglašenja ništavosti, podnošenje zahtjeva za odštetu ili ostvarivanje kojega drugog postupovnog prava ako ne postoji posebna odredba. Rok od 10 dana primjenjuje se i na odgovor na tužbu druge stranke (članak 149. Zakona o parničnom postupku).

4 Ako je akt ili formalnost potrebno provesti unutar danog razdoblja, kada treba započeti?

U pravilu rok za bilo koji odgovor uvijek počinje teći od datuma obavijesti o predmetnom aktu (članak 149. stavak 2. Zakona o parničnom postupku).

Stranke se u postupku obavješćuju putem njihovih zakonskih zastupnika.

Kad obavijest sadržava poziv stranci da osobno dođe na raspravu, preporučena pošiljka šalje se zakonskom zastupniku i stranci te se u njoj navodi datum, mjesto i svrha dolaska.

Zastupnici se obavješćuju e-poštom (za dodatno objašnjenje (vidi [Provedbeni naputak \(Portaria\) br. 280/13 od 26. kolovoza 2013.](#))) i u računalnom sustavu bit će zabilježen datum obavijesti uz pretpostavku da je dostavljena treći dan od datuma kad je sastavljena ili prvi radni dan nakon toga ako je taj dan neradni. Dostava preporučenom poštom s potvrdom primitka smatra se izvršenom na dan potpisa potvrde primitka i smatra se kako je primatelj primio pošiljku čak i ako je potvrdu primitka potpisala treća stranka uz pretpostavku, ako nema drugačijih dokaza, da je pismo odmah dostavljeno primatelju (članak 230. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

U slučaju postupka za izvršenje novčanih obveza nastalih na temelju pisanih ugovora u kojima su stranke navele svoju adresu za dostavu, obavijest se šalje poštom na navedenu adresu ako vrijednost postupka nije viša od 30 000 EUR ili, ako je viša od tog iznosa, obvezu neprekinute isporuke proizvoda ili usluga. Ako primatelj odbije potpisati potvrdu primitka ili primiti pismo, poštar to mora zabilježiti prije nego što vrati pismo te se dostava smatra izvršenom na temelju te njegove bilješke o događaju. Datum bilješke o događaju smatra se relevantnim događajem od kojeg počinje teći određeno razdoblje.

Ako je pismo vraćeno jer ga primatelj nije preuzeo na pošti u propisanom roku ili zato što osoba koja nije primatelj odbije potpisati potvrdu primitka ili preuzeti pismo, dostava se ponavlja i primatelju se šalje drugo preporučeno pismo s potvrdom primitka. U tom slučaju ostavlja se samo pismo – na službeno odobrenom obrascu – koje sadržava primjerak svih obveznih informacija. Poštar mora zabilježiti datum i točno mjesto dostave pisma te odmah prosljediti sudu dokaz o dostavi. Ako pismo nije moguće dostaviti u poštanski sandučić primatelja, poštar mu ostavlja obavijest o dospjeću pošiljke. U toj situaciji dostava se smatra izvršenom na datum koji je zabilježio poštar ili, ako je ostavio obavijest, osam dana nakon tog datuma (o čemu je primatelj obaviješten u zadnjem poslanom pismu). U tom trenutku počinje teći rok u postupku koji je započeo s dostavom.

Kada dostavu izvršava zakonski zastupnik, ovršitelj ili sudski službenik, rok počinje teći od trenutka kad osoba kojoj se dostavlja potpiše potvrdu o dostavi.

U građanskom postupovnom pravu predviđeno je produljenje roka (dodatno razdoblje koje je odobrio zakonodavac) zbog zemljopisne udaljenosti između mjesta dostave i suda na kojem se vodi postupak ili ako dostava nije izvršena osobno primatelju. U tim okolnostima obvezni rok počinje teći tek nakon isteka produljenja.

Ako se ne zna gdje se nalazi primatelj, dostava se izvršava putem javnih obavijesti i proglašava pa slijedi objava na javnom *web*-mjestu (vidi spomenuti članak 24. Provedbenog naputka br. 280/13 od 26. kolovoza 2013.). U tim se okolnostima dostava smatra izvršenom na dan objave zadnje obavijesti. Produljeno razdoblje roka počinje od datuma dostave. Rok za dostavljanje obrane počinje teći nakon isteka zakonskog produljenja roka.

5 Može li na početno vrijeme utjecati ili ga izmijeniti način prijenosa ili dostava dokumenata (osobna dostava putem sudskog službenika ili dostava poštom)?

Da. Vidi odgovor na prethodno pitanje.

6 Ako vrijeme počne teći uslijed nekog događaja, uzima li se dan kada se taj događaj dogodio u obzir pri izračunu vremenskog razdoblja?

Stvarni datum akta, događaja, odluke, dostave ili obavijesti ne računa se.

Stvarni datum akta, događaja, odluke, dostave ili obavijesti i/ili objave koja počinje ne računa se.

7 Ako se vremensko ograničenje iskazuje u danima, odnosi li se navedeni broj dana na kalendarske ili radne dane?

Rok u postupku propisan zakonom ili rok koji je odredio sud neprekidan je. Međutim, može se obustaviti kad sud ne zasjeda, osim ako rok u postupku iznosi šest mjeseci ili više, ili ako je riječ o aktima u postupku koji su zakonski klasificirani žurnima, osim ako je na temelju obrazloženog naloga i nakon saslušanja stranaka sudac odlučio obustaviti rok u postupku. Ako rok za izvršavanje radnje u postupku završava na dan koji je neradni na sudu, rok se produljuje na sljedeći radni dan.

Sudovi ne rade od 22. prosinca do 3. siječnja, od Cvjetnice do Uskrsnog ponedjeljka i od 16. srpnja do 31. kolovoza.

8 Kada se takvo razdoblje izražava u tjednima, mjesecima ili godinama?

Ako je to razdoblje izraženo u mjesecima ili godinama, početna točka utvrđuje se na isti način, odnosno rok počinje teći od dana nakon datuma dostave, obavijesti ili relevantnog događaja kojim se pokreće.

9 Kada rok ističe ako je izražen u tjednima, mjesecima ili godinama?

Rok izražen u danima prestaje kad prođu svi dani propisanog roka od početne trenutka računanja, kako je opisano u odgovoru na dio b) ovog pitanja. Razdoblje izraženo u tjednima, mjesecima ili godinama koje je počelo od određenog datuma završava u 24:00 sata odgovarajućeg dana zadnjem tjednu, mjesecu ili godini. Ako taj dan u prethodnom mjesecu ne postoji, razdoblje završava zadnjeg dana tog mjeseca (članak 279. točka (c) Građanskog zakona). Budući da se nedjelja i državni blagdani smatraju neradnim danima na sudu, razdoblja koja završavaju u nedjelju ili na državni blagdan produljuju se na sljedeći radni dan ako se mora održati rasprava u predmetu.

10 Ako rok istječe u subotu, nedjelju, na državni praznik ili neradni dan, produljuje li se do prvog sljedećeg radnog dana?

Sudovi su otvoreni samo radnim danima.

Za izračun svih rokova u postupku vrijedi pravilo da se rok za izvršenje radnje u postupku produljuje na sljedeći radni dan ako završava na dan kad su sudovi zatvoreni.

11 Produljuju li se rokovi u određenim okolnostima? Pod kojim je uvjetima moguće iskoristiti takvo produljenje?

Rok u postupku utvrđen zakonom može se produljiti u propisanim slučajevima. Na temelju dogovora stranaka rok se može produljiti jedanput i to na isto razdoblje (članak 141. Zakona o parničnom postupku).

12 Koje je vremensko ograničenje za žalbe?

Rok je za podnošenje žalbe 30 dana od datuma obavijesti o odluci te 15 dana u žurnim slučajevima i u predmetima propisanim u članku 644. stavku 2. i članku 677. Zakona o parničnom postupku.

Ako se stranka oglašuje te ne treba biti obaviještena u skladu s člankom 249. Zakona o parničnom postupku, rok za podnošenje žalbe počinje teći nakon objave odluke, osim ako njezina ogluha prestane prije kraja tog razdoblja pa u tom slučaju mora biti obaviještena o presudi ili nalogu i rok počinje teći od datuma obavijesti.

U slučaju usmenih naloga ili presuda izrečenih u postupku rok počinje teći od datuma kad su izrečeni ako je stranka bila nazočna ili je bila obaviještena da dođe na raspravu.

Ako, osim u navedenim slučajevima, nije potrebna obavijest, rok počinje teći od datuma kad je osoba saznala za odluku.

U istom roku koji je propisan za podnošenje žalbe tuženik može odgovoriti na tužbu podnositelja tužbe.

U protutužbi tuženik može osporiti dopuštenost ili rok u kojem je podnesena žalba te legitimnost podnositelja zahtjeva.

Ako je svrha žalbe preispitivanje evidentiranih dokaza, rok za podnošenje žalbe i za odgovor povećava se za 10 dana.

Ako tuženik traži proširenje opsega žalbe, podnositelj žalbe može odgovoriti u roku od 15 dana od obavijesti o zahtjevu.

Ako postoji nekoliko podnositelja žalbe ili nekoliko tuženika, svaki zahtjev ima vlastiti rok, čak i ako ih zastupaju različiti odvjetnici. Tajništvo je odgovorno osigurati da se rasprave u svim njihovim predmetima održe u propisanim rokovima.

13 Mogu li sudovi promijeniti vremenska ograničenja, posebice ona za dolazak na sud, ili pak utvrditi određeni datum za to?

Zakonom propisani rokovi ne mogu se produljiti.

14 Gubi li stranka, koja boravi u mjestu u kojem bi joj se odobrilo produljenje roka, tu prednost ako ju se o radnji koju može poduzeti obavijesti u mjestu u kojem osobe sa stalnim boravištem ne mogu iskoristiti tu pogodnost?

Tuženiku kojem je dostavljen zahtjev radi dostavljanja odgovora u građanskom postupku može se produljiti rok ako je obavijest dostavljena izvan okruga u kojem se nalazi sud na kojem se vodi postupak. Kriterij za produljenje roka za obranu temelji se na tome je li obavijest dostavljena izvan okruga u kojem se nalazi sud na kojem se vodi postupak, a ne o primateljevu mjestu boravišta – članak 245. Zakona o parničnom postupku.

15 Koje su posljedice nepridržavanja rokova?

Istekom obveznog roka prestaje pravo na pokretanje postupka. Međutim, postupak se može pokrenuti nakon isteka roka u slučaju opravdane zapreke i, bez obzira na to, može se pokrenuti roku od prva tri radna dana nakon isteka roka uz plaćanje kazne.

16 Ako rok istekne, koji su pravni lijekovi dostupni osobama koje su propustile rokove, odnosno strankama koje su odsutne?

Radnju je moguće izvršiti nakon isteka roka u slučaju opravdane zapreke, kako je navedeno u odgovoru na pitanje br. 14., odnosno u slučaju događaja koji se ne može pripisati stranci, roku ili zastupnicima, a kojim je onemogućeno pravodobno izvršavanje određene radnje. U tom slučaju stranka koja tvrdi da je došlo do zapreke mora odmah dostaviti dokaze o tome.

Bez obzira na opravdanu zapreku, radnja se može izvršiti u roku od prva tri radna dana nakon isteka roka uz plaćanje kazne, kako je prethodno navedeno, i sudac može iznimno odlučiti sniziti kaznu ili podnositelja osloboditi plaćanja kazne u slučaju očitih financijskih poteškoća ili kad se iznos smatra očito nerazmjernim, posebno u postupcima u kojima nije obvezno imenovanje zakonskog zastupnika i radnju izvršavaju same stranke.

Dodatne informacije

[Glavna uprava za pravosudnu politiku](#)

[Glavna uprava za pravosu dnu administraciju](#)

[Službeni list](#)

[Baza podataka pravnih dokumenata](#)

Posljednji put ažurirano: 10/09/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.